

Współpraca Towarzystwa Ziemi Kozielskiej z kołem Polskiego Związku Kulturalno- Oświatowego w Czeskim Cieszynie

Początki współpracy Towarzystwa Ziemi Kozielskiej (dalej TZK) z Polskim Związkiem Kulturalno-Oświatowym w Czechosłowacji (dalej PZKO) sięgają 1972 r. W maju tego roku, na zaproszenie Koła PZKO z Czeskiego Cieszyna, bawiła w tym mieście delegacja TZK. W skład delegacji wchodził: Władysław Kordyaczny — sekretarz KP PZPR w Koźlu, Tadeusz Pytlik — zastępca przewodniczącego PPRN w Koźlu, Janina Pajak — kierownik Wydziału Kultury w Koźlu i Andrzej Ciunkiewicz — prezes TZK. W rezultacie przeprowadzonych rozmów zawarto porozumienie między TZK a Kołem Miejscowym PZKO w Czeskim Cieszynie¹. W porozumieniu przewidziano między innymi wymianę wydawnictw, wzajemne odwiedziny zespołów artystycznych, wymianę miejsc w ośrodkach kolonijnych oraz okresowe spotkania zarządów TZK i PZKO.

Realizując decyzje TZK umieściło w miesiącach wakacyjnych 1972 r. w atrakcyjnych ośrodkach kolonijnych leżących nad morzem 10 dzieci działaczy PZKO z Czeskiego Cieszyna.

W listopadzie 1972 r. przebywali w Koźlu przedstawiciele zarządu czeskokocieszyńskiego Koła PZKO: Marian Fajkus — prezes Koła, Alojzy Kaleta — dyrygent chórów „Harfa” i Bogusław Branny — przedstawiciel Koła w Miejskim Komitecie Frontu Narodowego w Czeskim Cieszynie. Goście z Cieszyna przeprowadzili rozmowy z zarządem TZK, zapoznali się z placówkami kulturalnymi działającymi w powiecie kozielskim; w czasie pobytu na Górze Św. Anny złożyli hołd powstańcom śląskim.

Rezultatem rozmów przedstawicieli współpracujących kół był wyjazd zespołu artystycznego z Technikum Chemicznego w Sławięcicach do Czeskiego Cieszyna. Zespół ten, pod opieką sekretarza zarządu TZK Wandy Kostrzewy wziął udział w koncercie, organizowanym przez PZKO w początkach grudnia 1972 r.

Zaplanowana na rok 1973 wymiana zespołów artystycznych i miejsc na koloniach nie doszła do skutku, ponieważ z powodu panującej pryszczy-

cy granica polsko-czechosłowacka została, praktycznie biorąc, zamknięta na kilka miesięcy. Przez cały ten okres utrzymywano kontakt listowy i wymianie wydawnictwa.

Dopiero w grudniu 1973 r. doszło do ponownego osobistego spotkania przedstawicieli TZK i Koła PZKO w Czeskim Cieszynie. W delegacji TZK, która udała się do Czeskiego Cieszyna uczestniczyli Władysław Kordyaczny — sekretarz KP PZPR w Koźlu (członek zarządu TZK), Andrzej Ciunkiewicz — prezes TZK, Ryszard Pacuł — wiceprezes TZK, Julian Planetor — skarbnik TZK i Janina Smajek — członek zarządu TZK.

Okazją do spotkania stał się jubileusz 25-lecia istnienia Zespołów Śpiewaczych „Harfa”². Chór ten, zasłużony dla popularyzacji na terenie Czechosłowacji polskiej pieśni powstał na przełomie 1948/1949. W swej 25-letniej historii odnotował wiele sukcesów krajowych i zagranicznych. Ilość krajowych i zagranicznych występów chóru przekroczyła już liczbę 150. W chorze śpiewają, oprócz młodzieży, działacze polonijni, którzy niejednokrotnie śpiewali jeszcze w przedwojennych chórach w Czeskim Cieszynie lub innych miejscowościach Śląska. Ludzie ci będący już w bardzo zaawansowanym wieku systematycznie uczestniczą w próbach i występach zespołu.

Galowy występ „Harfy” zorganizowany w dniu 1 grudnia 1973 r. zgromadził w Teatrze Cieszyńskim pełny komplet widzów, wśród których oprócz przedstawicieli Polonii czechosłowackiej, znaleźli się przedstawiciele lokalnych władz administracyjnych czeskich oraz delegacje z Polski (m. in. z Warszawy, Częstochowy i Koźla). Na zakończenie występu, chór otrzymał wiele dyplomów i wyróżnień podkreślających uznanie dla całego zespołu za jego zaangażowanie w kultywowanie pieśni polskiej na terenie Czechosłowacji. Przedstawiciele TZK wręczyli kierownictwu chóru „Medal 800-lecia Koźla” przyznany zespołowi przez Prezydium PRN w Koźlu za jego zasługi w rozwijaniu współpracy regionu czeskocieszyńskiego z regionem kozielskim.

Pobyt przedstawicieli Zarządu TZK w Czeskim Cieszynie stał się okazją do bliższego zapoznania się działaczy kozielskich z działaczami Polonii czechosłowackiej. Było to możliwe, ponieważ gospodarze zorganizowali gościom kilka spotkań z działaczami różnych kół PZKO. Szczególnie interesujące było spotkanie w Trzyncu. Zostało ono zorganizowane w pięknej siedzibie Koła PZKO — Trzyniec VI, zbudowanej w czynie społecznym przez miejscową ludność polską, przy wydanej pomocy władz miejscowych i hut w Trzyncu.

W czasie spotkania w którym oprócz delegacji TZK uczestniczyli mgr inż. Bronisław Węglorz — prezes Koła Trzyniec VI (absolwent Politechniki Śląskiej w Gliwicach), dr Stanisław Zahradnik, Władysław Macura, Stanisław Słonka, Karol Lisztwan i Władysław Milerski — przewodniczący Komitetu Miejskiego w Czeskim Cieszynie³, omówiono osiągnięcia trzynieckiego koła w zakresie pracy z młodzieżą i zapoznano się z działalnością kulturalno-oświatową miejscowej Polonii.

Efektem pobytu delegacji TZK w Czeskim Cieszynie było podpisanie kolejnego porozumienia między TZK, a czeskokieszyńskim Kołem PZKO. W porozumieniu przewidziano, w ramach wymiany wydawnictw, wysyłkę do Koźła 15 kompletów czasopism „Zwrot”, „Nasza Gazetka”, „Ogniwo”, „Jutrzenka” i „Łącznik”. TZK zakupi także niektóre pozycje wydawane w języku polskim przez wydawnictwo „Profil”. Z Koźła do Czeskiego Cieszyna będą nadal wysyłane wydawnictwa TZK. W lutym 1974 r. TZK wysłę do Czeskiego Cieszyna orkiestrę taneczną, a w czerwcu w czasie Dni Ziemi Kozielskiej, wystąpią w Koźlu zespoły śpiewacze „Harfa”. Póstanowiono znacznie zintensyfikować wymianę turystyczną i wczasową. W związku z tym TZK zapewni w okresie wakacyjnym pobyt w ośrodkach wczasowych nad morzem 8 rodzinom działaczy PZKO oraz umieści na koloniach lub obozach harcerskich 40 dzieci członków PZKO. Natomiast Koło czeskokieszyńskie PZKO zorganizuje dla 50 członków TZK trzydniową wycieczkę do Czechosłowacji. W czasie pobytu w Czeskim Cieszynie ustalono również datę kolejnego spotkania przedstawicieli TZK i Koła PZKO w Czeskim Cieszynie. Odbędzie się ono w kwietniu, tym razem w Koźlu.

Analizując dwuletni okres współpracy TZK z Kołem PZKO w Czeskim Cieszynie można zauważyć, że współpraca ta przynosi konkretne korzyści obu partnerom.

Działacze TZK, współpracując z jednym z kół PZKO w Czechosłowacji, poznają bliżej problemy nurtujące Polonię czeskosłowacką.

Gromadząc wydawnictwa PZKO i urządzając z nich okolicznościowe wystawki TZK przybliża społeczeństwu ziemi kozielskiej problematykę Polonii w ogóle, a Polonii czeskosłowackiej w szczególności. Prężność kulturalna i gospodarcza Polaków zamieszkujących Czechosłowację i ich istotna rola w budowie socjalistycznej Czechosłowacji rodzą w społeczeństwie polskim uczucia dumy i satysfakcji.

Rozwijając kontakty z PZKO w Czechosłowacji działacze kozielscy próbują przejąć niektóre formy pracy tamtych kół. Dotyczy to między innymi pracy w środowisku robotniczym, gdzie PZKO posiada znaczne osiągnięcia. Współpraca z PZKO ułatwia także organizację wycieczek na teren Czechosłowacji, co dla wielu jest czynnikiem skłaniającym do intensyfikacji pracy w TZK.

Działacze Koła PZKO w Czeskim Cieszynie również odnoszą korzyści ze współpracy z TZK. Współpraca ta prowadzi do umocnienia ich kontaktów z ojczyzną, utrwalając jednocześnie przekonanie, że społeczeństwo polskie nie zapomina o swoich rodakach przebywających poza granicami kraju. Dla młodzieży z Czeskiego Cieszyna, która uczestniczy w koloniach i obozach na terenie naszego kraju, przyjazd do Polski i kilkutygodniowy kontakt z rówieśnikami stwarza okazję do bliższego poznania kultury ojczyzny i nawiązania osobistych przyjaźni. Przebywając w Polsce młodzież doskonali znajomość języka polskiego, co również jest sprawą ważną.

Obserwując zainteresowanie rodaków z Czechosłowacji kontaktami z krajem, rodzi się przekonanie że utrzymanie więzi z Polakami mieszkającymi na Śląsku Cieszyńskim powinno być sprawą bliską każdemu towarzys-

stwu regionalnemu w naszym województwie. Utrzymanie i rozwój kontaktów z Polonią czechosłowacką to niewątpliwie jeden z aspektów naszej działalności patriotycznej.

PRZYPISY

¹ Na terenie Czechosłowacji mieszka aktualnie 72 tysiące obywateli polskiego pochodzenia. Będąc czeskimi obywatelami kultywują oni jednocześnie swe polskie tradycje działając w Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym w Czechosłowacji. Związek ten zrzesza około 23 tysięcy członków skupionych w 93 kołach. PZKO posiada Scenę Polską, działającą od 20 lat przy Teatrze Cieszyńskim, i przeszło 40 zespołów amatorskich. Jednym z 93 kół PZKO jest Koło Miejscowe PZKO w Czeskim Cieszynie obejmujące swym zasięgiem śródmieście tego miasta.

² W skład Zespołów Śpiewaczych „Harfa” wchodzi: chór żeński, chór męski, chór mieszany i zespół „Remini”.

³ Działalnością PZKO w Czechosłowacji kieruje Zarząd Główny. Jemu bezpośrednio są podporządkowane Koła Miejscowe PZKO istniejące we wsiach lub miastach. Ponieważ na terenie miast niejednokrotnie istnieje kilka kół i zachodzi konieczność koordynacji ich działalności, w ubiegłym roku z inicjatywy Zarządu Głównego PZKO powstały Komitety Miejskie w Hawierzowie, Karwinie, Jabłonkowie, Trzyńcu i Czeskim Cieszynie. Pracą Komitetów Miejskich kieruje prezydium z przewodniczącym na czele.